

Smånotiser fra Tolga og Os

Av Amund Spangen

Seterbudeia på Ryvollen i Mastukåsa har tent røke for kuene sine.

Tidligere var dette vanlig i forbindelse med mjølkinga på ettermiddagen. Dyra kom att fra beite og ble tatt inn i kutrøa for å mjølkes, og etter mjølkinga ble de sluppet ut på kveldsbeite. Da det ble vanlig med mjøl-

kemaskin på setrene, ble dyra tatt inn i fjøset når de skulle mjølkes, og det ble slutt på å slippe dem ut på kveldsbeite etterpå. Men noen holder fortsatt på skikken med å tenne røke.

(Foto: Musea i Nord-Østerdalen, A. Spangen, 1987.)

Vår Frelzers Kirke i Os sto ferdig i 1703. I kirka hadde bøndene og deres familier sine faste plasser. Familiestolene hadde fint utsmykkede dører. Småkårsfolk måtte nøye seg med benkene bakerst i kirka og oppe på lemmene. Da den nåværende kirka i Os sto ferdig i

1862, ble den gamle revet og mye av inventaret ble solgt på auksjon, bl.a. stoldørene. På Ryen i Narjordet gjør to av dem fortsatt tjeneste som lemmer i gluggene på stall-lemmen.

Orgel i Sætergårds Samlinger lagd av Esten Tangen fra Hodalen.

Esten Tangen den eldre, f. 1842, d. 1927, var allsidig utrustet med evner og arbeidskygne. Som snekker hadde han mesterlig anlegg og forsøkte seg bl.a. som orgelbygger. Det fortelles at han reiste til Gudbrandsdalen og lærte av en mann der å lage orgler. Etterpå ga han seg i kast med oppgaven og fullførte den. Fire av orglene hans er oppbevart, nemlig ett på Tangen, og de andre på Ulsgård i Tølga hos Jon Rye og i museet på Sætergård. De bærer preg av å ha vært solid bygd. Sjel spilte han både på orgel og fele, hadde en større

boksamling og var sin egen bokbinder. Han interesserte seg mye for astronomi og studerte stjernehimmelen. Dertil drev han smed-yrke og syslet som treskjærer. Han var utpreget ordensmann og forsvarte alt som ble utsatt for urettferdig behandling. Sammen med Ole Bakken og Karl O. Rye var han med i den nemnda som fullførte kravet om gravplass i Hodalen. Med sitt gode minne støttet han Ivar Sæter under hans arbeid med den første Tølga-boka.

(Eystein Eggen: Tølga, gards- og slektshistorie, bind I, side 448).

(Foto: Musea i Nord-Østerdalen, A. Spangen, 1987).

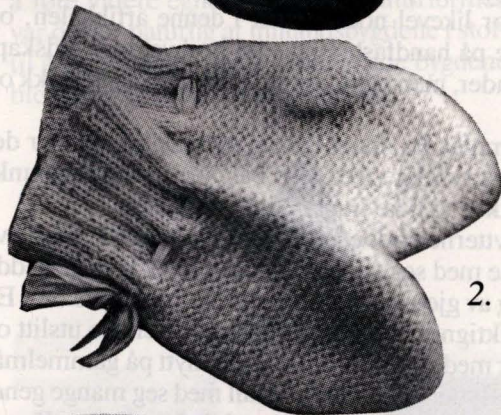

1.

4.

2.

3.

1. *Sko lagd ca. 1905 til Asbjørn Slettan, Hodalen, født i 1902. Skomakeren het Amund Kristiansen, født i 1865 på Bjørbeek i Hodalen.*
2. *Vøtter i tvibandsstricking, strikkes ca. 1930 til Thor Slettan (f. 1929) fra Slettan i Hodalen. (Foto: Musea i Nord-Østerdalen, A. Spangen, 1987).*
3. *Barnestømper som ble strikkes til Asbjørn Slettan (f. 1902) av Kjersten Ryhaug fra Ryhaug i Hodalen. Hun var utdannet handarbeidslærerinne og virket i mange år på husmorskolen Søve i Telemark. (Foto: Musea i Nord-Østerdalen, A. Spangen, 1987).*
4. *Sko sydd ca 1955 av skomaker Kåre Riise, Tolga. Skoene ble brukt av Gerd Slettan (f. 1952) fra Slettan i Hodalen. (Foto: Musea i Nord-Østerdalen, A. Spangen, 1987).*